

Gmail: hoangchinhc2nghimy@gmail.com

ĐỀ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI TỈNH

NĂM HỌC: 2024 - 2025

Môn thi: NGŨ VĂN 9

(Thời gian làm bài: 150 phút (không kể thời gian giao đề))

Phần I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm):

Đọc đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu nêu bên dưới:

“Trí tuệ nhân tạo AI đã và đang ứng dụng rầm rộ trong nhiều lĩnh vực nghệ thuật, từ âm nhạc đến hội họa. Chat GPT dần thêm một bước ngoạn mục về kỹ nghệ xây dựng văn bản. Bài báo của AI, truyện ngắn của AI, kịch bản của AI... khiến cộng đồng sửng sốt. Thế nhưng, thi ca vẫn xa lạ với AI. Trí tuệ nhân tạo AI có thể chiến thắng kỳ thủ vô địch thế giới nhưng khó lòng khuất phục một nhà thơ có ý thức dâng hiến cho đời những xao xác chắt chiu từ buồn vui chính mình. Thi ca không phải nghệ thuật của sự chính xác, với một số chữ nhất định theo một trật tự nhất định. Bởi lẽ ấy, Chat GPT chỉ làm được những đoạn chấp vá vô hồn.

Đừng nghĩ rằng Chat GPT đưa ra những cụm từ hấp dẫn với tốc độ siêu việt là dấu chấm hết cho vai trò của nhà thơ... Máy móc không có khả năng ưu tư như con người. Máy móc chỉ tổng hợp và suy luận khác con người chứ không thể giống con người. Giá trị của bài thơ nằm ở ý thức sâu kín của con người, đau khổ hay sung sướng, ly biệt hay sum vầy; ngay cả sự bất hạnh cũng có nhiều cung bậc, thì Chat GPT không thể thấu hiểu và làm thay.

... Rồi đây, các thuật toán sẽ được nâng cấp, để có thể tìm ra những từ phù hợp nhất và sắp xếp lắt léo nhất, thì cũng chỉ gây ngạc nhiên, chứ không gây rung động. Chắc chắn không có thuật toán nào có thể lập trình cảm xúc con người. Chat GPT không làm được thơ đúng nghĩa, do Chat GPT không có trái tim như con người.”

(Dẫn theo “Thuật toán nào có thể lập trình cảm xúc cho con người?” - Lê Thiếu Nhơn - Chuyên đề mùa hạ 2023/ Ấn tượng 90 ngày- Viết & đọc- NXB Hội Nhà Văn, trang 21)

Chú thích:

* **Trí tuệ nhân tạo** hay **AI** (tiếng Anh: *artificial intelligence*) thường được sử dụng để mô tả các máy móc (hoặc máy tính) có khả năng bắt chước các chức năng "nhận thức" mà con người thường phải liên kết với tâm trí, như "học tập" và "giải quyết vấn đề".

* **Chat GPT**, viết tắt của **Chat Generative Pre-training Transformer**, là một chatbot dựa trên mô hình ngôn ngữ lớn với khả năng tạo văn bản, dịch thuật, viết các loại nội dung sáng tạo khác nhau và trả lời câu hỏi.

Câu 1. (0,5 điểm): Xác định phương thức biểu đạt chính được sử dụng trong đoạn trích trên.

Câu 2. (1,0 điểm): Chỉ ra và nêu tác dụng của một phép tu từ được sử dụng trong câu văn sau: “Giá trị của bài thơ nằm ở ý thức sâu kín của con người, đau khổ hay sung sướng, ly

biệt hay sum vầy; ngay cả sự bất hạnh cũng có nhiều cung bậc, thì Chat GPT không thể thấu hiểu và làm thay.”

Câu 3. (1,0 điểm): Theo em, đoạn trích trên đã nhấn mạnh đến đặc trưng nào về giá trị nội dung của thơ ca nói riêng và của văn chương nói chung? Hãy lấy một ví dụ để làm rõ đặc trưng đó?

Câu 4. (1,5 điểm): “Chat GPT không làm được thơ đúng nghĩa, do Chat GPT không có trái tim như con người”. Em có đồng tình với quan điểm này không? Vì sao?

Phần II. VIẾT (16,0 điểm):

Câu 1(6,0 điểm): Từ nội dung văn bản ở phần Đọc hiểu, em hãy viết bài văn để trả lời câu hỏi: mình sẽ làm gì khi AI có thể làm được mọi việc mà con người làm?

Câu 2(10,0 điểm): Bàn về thơ, có ý kiến cho rằng: *Thơ viết về những điều giản dị nhưng để lại trong lòng người đọc những suy nghĩ sâu xa.*

Em hiểu ý kiến trên như thế nào? Bằng việc phân tích bài thơ “*Tổ quốc là tiếng mẹ*” của nhà thơ Nguyễn Việt Chiến, hãy làm sáng tỏ *những điều giản dị nhưng để lại trong lòng người đọc những suy nghĩ sâu xa.*

*Tổ quốc là tiếng mẹ
Ru ta từ trong nôi
Qua nhọc nhằn năm tháng
Nuôi lớn ta thành người*

*Tổ quốc là mây trắng
Trên ngút ngàn Trường Sơn
Bao người con ngã xuống
Cho quê hương mãi còn*

*Tổ quốc là cây lúa
Chín vàng mùa ca dao
Như dáng người thôn nữ
Nghiêng vào mùa chiêm bao*

*Tổ quốc là ngọn gió
Trên đỉnh rừng Vị Xuyên
Phất lên trong máu đỏ
Bao anh hùng không tên*

*Tổ quốc là sóng mặn
Trên cồn cào biển Đông
Cát Hoàng Sa ghi hận
Đá Trường Sa tạc lòng*

*Tổ quốc là tiếng trẻ
Đánh vần trên non cao
Qua mưa ngàn, lũ quét
Mắt đỏ hoe đồng dao*

*Tổ quốc là câu hát
Chảy bao miền sông quê
Quan họ rồi ví dặm
Nước non xưa vọng về*

*Tổ quốc là tiếng mẹ
Trải bao mùa bão giông
Thấp muôn ngọn lửa ấm
Trên điệp trùng núi sông*

(Tổ quốc nhìn từ biển, NXB Phụ nữ, 2015)

***Chú thích:**

1. Nhà thơ Nguyễn Việt Chiến sinh năm 1952, quê ở Chàng Sơn, Thạch Thất, Hà Tây (cũ), nay là Hà Nội. Ông là hội viên Hội Nhà văn Việt Nam; hội viên Hội Nhà báo Việt Nam; Ủy viên Ban Chấp hành Hội Nhà văn Hà Nội (2011-2015); Ủy viên Ban Chấp hành Hội Liên hiệp Văn học nghệ thuật Hà Nội (2011-2015); Phó Chủ tịch Hội Nhà văn Hà Nội (2015-2020).
2. Nhà thơ Nguyễn Việt Chiến có nhiều bài thơ hay với nhiều đề tài đa dạng, nhưng lĩnh vực nào cũng đầy cảm xúc dạt dào. Có thể nói, đề tài thành công nhất trong cuộc đời sáng tác thi ca của anh chính là đề tài biển, đảo và Tổ quốc.
3. Bài thơ “Tổ quốc là tiếng mẹ”(2015) đã được nhạc sĩ Nguyễn Văn Phụng phổ nhạc thành bài hát cùng tên được đông đảo người nghe yêu thích.

-----HẾT-----

ĐÁP ÁN VÀ HƯỚNG DẪN CHẤM
ĐỀ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI TỈNH NGHỆ AN
NĂM HỌC 2024 - 2025
MÔN: NGỮ VĂN LỚP 9
(Thời gian làm bài: 150 phút, không kể thời gian giao đề)

I. ĐỌC HIỂU: (4,0 điểm)

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	4,0
	1	Xác định phương thức biểu đạt chính được sử dụng trong đoạn trích trên?	0,5
		- Phương thức biểu đạt chính là: Nghị luận. * Cách cho điểm: - HS nêu đúng phương thức biểu đạt: 0,5 điểm. - HS nêu sai phương thức biểu đạt hoặc nêu từ 2 phương thức biểu đạt: 0,0 điểm.	
	2	Chỉ ra và nêu tác dụng của phép tu từ liệt kê được sử dụng trong câu văn sau: “Giá trị của bài thơ nằm ở ý thức sâu kín của	1,0

		con người, đau khổ hay sung sướng, ly biệt hay sum vầy; ngay cả sự bất hạnh cũng có nhiều cung bậc, thì Chat GPT không thể thấu hiểu và làm thay”.	
		- Phép liệt kê trong câu văn là: <i>đau khổ, sung sướng, ly biệt, sum vầy, bất hạnh</i>. * Cách cho điểm: + HS nêu đúng từ 4-5 từ ngữ đạt 0,5 điểm. + HS nêu đúng từ 2- 3 từ ngữ đạt 0,25 điểm. + HS chỉ nêu đúng 1 từ ngữ không cho điểm. - Tác dụng: + Góp phần làm cho câu văn có cách diễn đạt sinh động, hấp dẫn. + Nhấn mạnh những trạng thái cảm xúc chính là yếu tố quan trọng góp phần làm nên giá trị của bài thơ. + Khẳng định trí tuệ nhân tạo không thể thấu hiểu và không thể làm thay con người trong việc thể hiện các cung bậc cảm xúc. * Cách cho điểm: Hs nêu đúng các tác dụng: 1,0 điểm.	
	3	Theo em, đoạn trích trên đã nhấn mạnh đến đặc trưng nào về giá trị nội dung của thơ ca nói riêng và của văn chương nói chung? Hãy lấy một ví dụ để làm rõ đặc trưng đó?	1,0
		- Đặc trưng về giá trị nội dung của thơ ca nói riêng và của văn chương nói chung: thơ ca là tiếng nói của tình cảm, cảm xúc. * Cách cho điểm: + HS trả lời đúng đạt 0,5 điểm + HS trả lời sai không cho điểm. - HS lấy đúng ví dụ về một câu thơ, bài thơ, một chi tiết truyện, một tác phẩm... (ghi rõ tên tác giả, tác phẩm) để minh chứng cho đặc trưng của thơ ca nói riêng, của văn chương nói chung. - HS chỉ ra được tình cảm, cảm xúc của tác giả gửi gắm trong đó. * Cách cho điểm: - HS nêu đúng ví dụ đạt 0,5 điểm. - Chỉ ra được tình cảm, cảm xúc của tác giả đạt 0,5 điểm.	
	4	Câu 6. (1,5 điểm): “Chat GPT không làm được thơ đúng nghĩa, do Chat GPT không có trái tim như con người”. Em có đồng tình với quan điểm này không? Vì sao?	1,5
		- Học sinh bày tỏ quan điểm của bản thân: <i>Đồng tình/ Không đồng tình/ Vừa đồng tình vừa không đồng tình</i> đạt 0,5 điểm. - Lí giải: 1,5 điểm * Giám khảo chấp nhận những cách lí giải khác nhau, miễn là hợp	

	lý. Dưới đây là một số định hướng: + Đồng tình vì: ++ Chat GPT là sản phẩm của trí tuệ nhân tạo, không có những rung cảm và trí tưởng tượng như nhà thơ nên không thể làm được thơ đúng nghĩa. ++ Chat GPT không có trái tim như con người nên không thể đồng cảm, sẻ chia, yêu thương. + Không đồng tình vì: ++ Chat GPT là sản phẩm của trí tuệ nhân tạo ngày một phát triển hướng đến sự hoàn thiện, có khi nó đáp ứng được việc thể hiện những tình cảm, cảm xúc của con người, có thể làm thơ... ++ Có thể tạo ra các cuộc trò chuyện giúp con người giải bày, tâm sự, thổ lộ cảm xúc. + Nếu chọn vừa đồng tình, vừa không đồng tình: học sinh kết hợp hai cách lí giải trên...	
--	--	--

Phần II. VIẾT (16,0 điểm):

II	Câu 1	VIẾT	6,0
		<i>a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận</i> Mở bài nêu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề	0,25
		<i>b. Xác định đúng yêu cầu của đề.</i> Mình sẽ làm gì khi AI có thể làm được mọi việc mà con người làm?	0,25
		<i>c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm</i> HS có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng cần vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng; đảm bảo các yêu cầu sau: - Trí tuệ nhân tạo đang đi vào cuộc sống của mỗi quốc gia, mỗi con người, biến những điều không tưởng thành hiện thực-> tầm quan trọng của trí tuệ nhân tạo trong đời sống con người. - Để sống chung thoải mái với trí tuệ nhân tạo, khoa học công nghệ, nhân loại phải không ngừng học, nâng cấp bản thân để có thể điều khiển và chủ động trong mọi vấn đề. - Cần phải trau dồi bản thân, phát triển các kỹ năng để cho dù có trở thành ai, làm bất cứ ngành nghề gì cũng sẽ có được chỗ đứng vững chắc trong xã hội. - Con người có thể phát minh ra những công nghệ tiên tiến giúp cải thiện cuộc sống, trí tuệ nhân tạo để cuộc sống được thuận tiện và đơn giản hơn nhưng mãi mãi sẽ không bao giờ thay thế được con người. Vì vậy, con người cần phải có những hiểu biết sâu sắc về nó, làm chủ nó để trí tuệ nhân tạo.	4.5

		- Hãy để công nghệ đúng nghĩa là một công cụ có ích giúp đỡ cho cuộc sống của con người, hãy chung sống với trí tuệ nhân tạo như những người bạn cùng giúp đỡ nhau phát triển, hoàn thiện bản thân.	
		d. <i>Chính tả, ngữ pháp</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.	0,5
		e. <i>Sáng tạo</i> : Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ.	0,5
II	VIẾT		10,0
	Câu 2	Bàn về thơ, có ý kiến cho rằng: <i>Thơ viết về những điều giản dị nhưng để lại trong lòng người đọc những suy nghĩ sâu xa.</i> Em hiểu ý kiến trên như thế nào? Bằng việc phân tích bài thơ “ Tổ quốc là tiếng mẹ ” của nhà thơ Nguyễn Việt Chiến, hãy làm sáng tỏ <i>những điều giản dị nhưng để lại trong lòng người đọc những suy nghĩ sâu xa.</i>	
		*Yêu cầu chung: Học sinh biết cách tạo lập một bài văn nghị luận về một ý kiến bàn về văn học. Văn viết có cảm xúc, diễn đạt trôi chảy, đảm bảo tính liên kết, không mắc lỗi chính tả, từ ngữ, ngữ pháp.	
		*Yêu cầu cụ thể:	
		a. Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận gồm 3 phần mở bài, thân bài, kết bài. Mở bài nêu được vấn đề, thân bài triển khai được vấn đề, kết bài khái quát được vấn đề.	0,5
		b. Xác định đúng vấn đề nghị luận: Làm sáng tỏ ý kiến: <i>Thơ viết về những điều giản dị nhưng để lại trong lòng người đọc những suy nghĩ sâu xa</i> qua bài thơ “ Tổ quốc là tiếng mẹ ” của nhà thơ Nguyễn Việt Chiến.	0,5
		c. Triển khai vấn đề nghị luận: Chia vấn đề nghị luận thành các luận điểm, luận cứ phù hợp, thuyết phục; sử dụng tốt các thao tác lập luận; biết kết hợp giữa nêu lí lẽ và đưa dẫn chứng.	
		1. Dẫn dắt, giới thiệu và trích dẫn vấn đề nghị luận, nêu phạm vi dẫn chứng một cách hợp lí.	0,5
		2. Giải thích ý kiến: - <i>Thơ</i> : là hình thức sáng tác văn học, phản ánh cuộc sống, thể hiện tâm trạng, cảm xúc mạnh mẽ bằng ngôn ngữ hàm súc, giàu hình ảnh, và nhịp điệu. - <i>Những điều giản dị</i> : là những gì bình dị, mộc mạc, gần gũi, thân thuộc với con người trong cuộc sống. - <i>Những suy nghĩ sâu xa</i> : là những bài học, thông điệp... mà người đọc tự nhận thức được sau khi tiếp nhận văn bản thơ. → Ý kiến đã bàn về giá trị của thơ ca và tác động động của thơ ca đối với bạn đọc. Thơ ca dù viết về những điều mộc mạc, bình dị, gần gũi, quen	1,0

	thuộc với con người trong cuộc sống nhưng lại đem đến những trăn trở, nghĩ suy, những bài học, thông điệp cho bản thân. <i>*Lưu ý:</i> - <i>Chấp nhận những cách diễn đạt khác nhau miễn là nêu được đúng bản chất vấn đề.</i> - <i>Nếu học sinh chỉ giải thích nghĩa của các từ trong nhận định cho tối đa 0,5 điểm.</i>	
	3. Phân tích, chứng minh làm sáng tỏ ý kiến qua đoạn thơ “Tổ quốc là tiếng mẹ” của nhà thơ Nguyễn Việt Chiến HS có thể triển khai theo những cách khác nhau, nhưng cần đảm bảo các ý cơ bản. Sau đây là định hướng: 3.1. Trước hết, đoạn thơ viết về những điều giản dị, gần gũi, thân thuộc với cuộc sống con người. a. Giản dị ở đề tài: Đề tài về biển đảo, quê hương, đất nước gần gũi, quen thuộc gợi bao xúc cảm trong lòng người. 0,5 b. Giản dị ở nội dung, ý nghĩa: 1,0 - Tổ quốc gắn với tiếng mẹ ngàn đời... - Nhà thơ gợi nhắc chúng ta về bao người con đã ngã xuống để có ngày hôm nay, họ đã hy sinh cho mùa xuân dân tộc. - Nhà thơ còn cảm nhận được những giông bão rình rập, những mất mát đau thương, những hiểm họa khôn lường đến với tổ quốc. - Trong trái tim thi sĩ luôn thường trực một tình yêu tổ quốc như là một điểm tựa tinh thần, một niềm kiêu hãnh. - Tổ quốc gắn liền với mọi miền đất, lặn vào trong từng ngọn lúa, nhành hoa. - Nhà thơ đã tạc nên một bức tượng hình tổ quốc với những nét hào phóng quyền rũ, với ngút ngàn tươi sắc hình hài đất nước rộng lớn và cũng là ý chí sắt đá "ghi lòng tạc dạ" của bao người con đất Việt quyết giữ gìn bờ cõi, giữ gìn biển đảo quê hương. 3.2. Bên cạnh đó, bài thơ còn để lại trong lòng người đọc những suy nghĩ sâu xa. 2,0 - Tiếng lòng của nhà thơ đã chạm đến trái tim người đọc, khiến chúng ta thổn thức với những rung động, những niềm xúc động về sức sống của đất nước. - Bồi đắp cho chúng ta tình yêu biển đảo, quê hương. - Nhận ra được trách nhiệm bảo vệ biển đảo, đất nước mình. - Cảm nhận được ý nghĩa thiêng liêng của "Tổ quốc là tiếng mẹ". 3.3. Điều giản dị nhưng để lại trong lòng người đọc những suy nghĩ sâu xa trong đoạn thơ được thể hiện qua những hình thức nghệ 1,0	

	thuật độc đáo. - Thể thơ năm chữ giản dị, phù hợp với việc bộc lộ cảm xúc dạt dào, sâu lắng. - Sự kết hợp hài hòa của các yếu tố biểu cảm, miêu tả. - Sử dụng thành công các biện pháp tu từ. - Cách sử dụng từ ngữ giản dị, gợi hình, gợi cảm... - Chất thơ bình dị, sâu lắng, giọng thơ dạt dào cảm xúc... → Sự sáng tạo trên đã mang lại sự mới mẻ, độc đáo cho bài thơ nói riêng, bài thơ nói chung, giúp người đọc cảm nhận rõ tâm hồn tinh tế, nhạy cảm, và tình yêu quê hương, đất nước tha thiết của tác giả. <i>Lưu ý chung: Nếu HS chỉ phân tích đơn thuần bài thơ, chưa có định hướng theo yêu cầu của đề bài, cho tối đa 3,5/7,0 điểm.</i>	
	4. Đánh giá: - Khẳng định lại vấn đề nghị luận ở đề bài. Bài thơ trên là minh chứng sáng rõ cho điều đó. - Ý kiến đã đưa ra những định hướng cho người sáng tác và bạn đọc khi tiếp nhận thơ ca.	1,0
	d. Chính tả, ngữ pháp: Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ nghĩa, ngữ pháp tiếng Việt.	0,5
	e. Sáng tạo: Có cách diễn đạt sáng tạo, thể hiện suy nghĩ sâu sắc, mới mẻ về vấn đề nghị luận.	0,5
	Gợi ý về thang điểm: - Từ 8,0 đến 10,0 điểm: Đáp ứng tốt các yêu cầu trên; có kỹ năng giải thích tốt; phân tích tác phẩm có định hướng, có chiều sâu; văn viết có giọng điệu. - Từ 6,0 đến 7,75 điểm: Đáp ứng cơ bản các yêu cầu trên; có kỹ năng giải thích; hiểu và phân tích tác phẩm có định hướng; diễn đạt mạch lạc. - Từ 5,0 đến 5,75 điểm: Chưa đáp ứng đầy đủ yêu cầu trên; giải thích chưa rõ; có ý thức phân tích theo định hướng song chưa đầy đủ; còn mắc lỗi diễn đạt, chính tả. - Từ 4,0 đến 4,75 điểm: Chưa hiểu rõ yêu cầu của đề; bài viết sơ sài; phân tích không có định hướng; mắc nhiều lỗi diễn đạt, chính tả. - Dưới 4,0 điểm: Không có kỹ năng làm bài; không hiểu tác phẩm; mắc quá nhiều lỗi diễn đạt, chính tả. - Điểm 0,0: Làm sai hoàn toàn hoặc không làm bài. <i>Lưu ý: Không đếm ý cho điểm, cân nhắc toàn bài để đánh giá.</i>	

---HẾT---